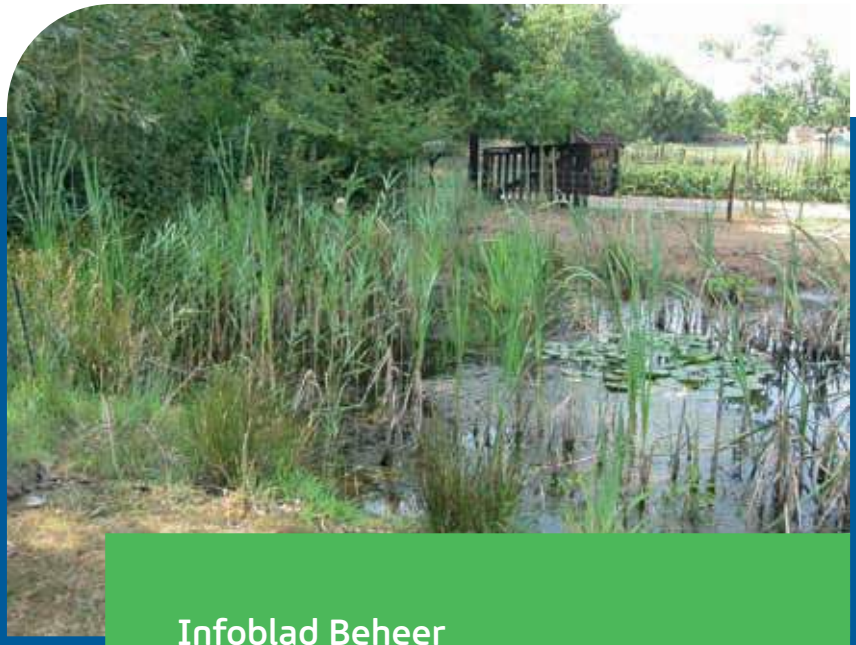

Een poel is een ondiep watertje met stilstaand grondwater, waarin de omstandigheden gunstig zijn voor de voortplanting van amfibieën zoals kikkers, padden en salamanders. In vroeger tijden werden dergelijke poelen vaak gegraven op natuurlijke laagtes in graslanden, waar het grondwater dicht aan de oppervlakte komt, zodat het vee daar kon drinken.

Infoblad Beheer

Poelen en klein historisch water

Richtlijnen voor de aanleg van een poel

Kies voor de aanleg van een poel een locatie met voldoende zonlicht. De noordelijke oever krijgt doorgaans de meeste zon, waardoor hier een ideaal microklimaat ontstaat voor libellen en amfibieën. In een warme omgeving ontwikkelen eitjes en larven zich sneller en beter. Kikkers geven aan deze plek dan ook de voorkeur om hun eieren af te zetten.

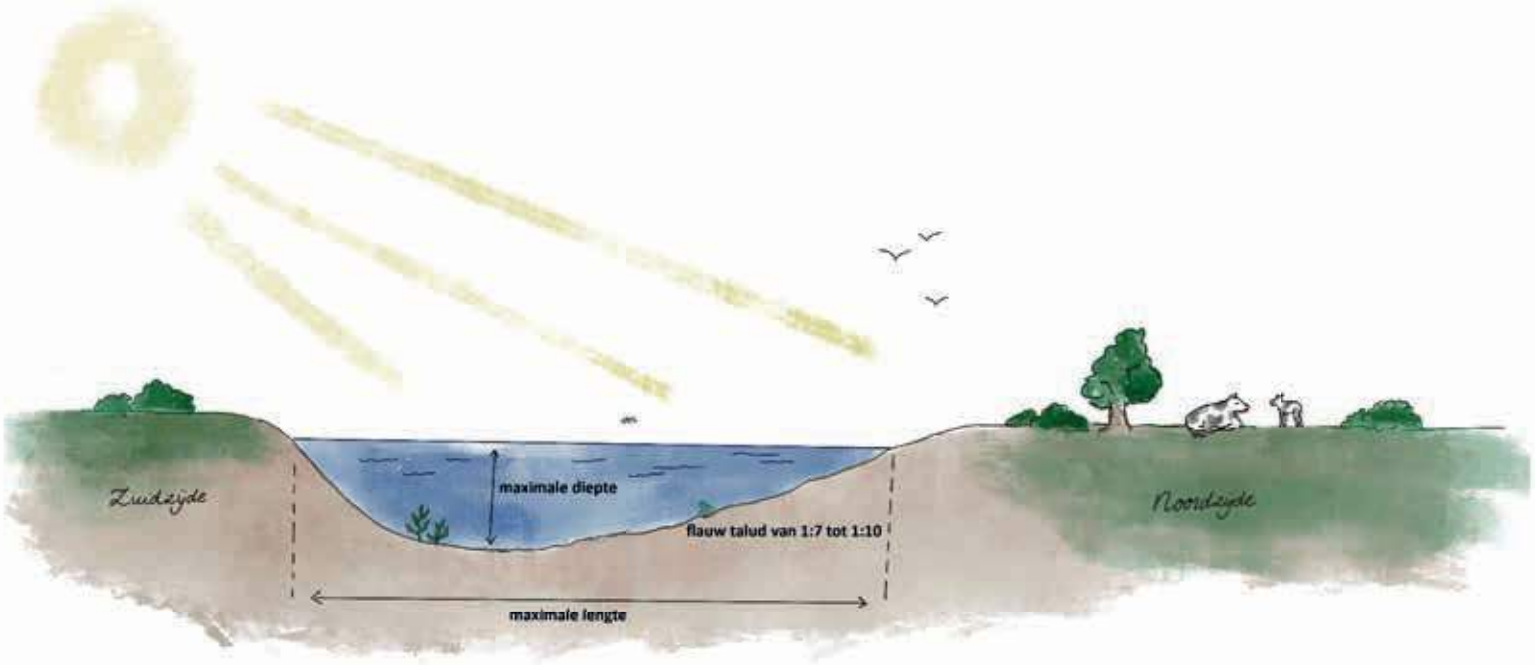
Om optimaal gebruik te maken van zonlicht is het belangrijk dat de noordzijde geleidelijk afloopt. Een hellingshoek van 1:8 of 1:10 is hiervoor geschikt. Dat betekent dat de oever over een breedte van 8 tot 10 meter, 1 meter in hoogte daalt. De zuidelijke oever mag steiler zijn, maar houd hier een maximale helling van 1:3 aan.

Graaf de poel tot minstens 50 centimeter onder het laagste niveau van het grondwater, maar bij voorkeur niet dieper dan 2 meter onder het maaiveld.

Door de noordzijde van de poel geleidelijk af te laten lopen, wordt optimaal gebruik gemaakt van het zonlicht. De zuidelijke oever mag steiler zijn.

boerennatuur Veluwe
boerennatuur Utrecht Oost

Landschappelijk aangelegde poel

Een paar grote stenen op verschillende hoogtes in de waterkant geeft dieren een mogelijkheid op de steen te zitten. Ook kan er een tak/boomstam zonder blad schuin het water ingelegd worden, waarmee insecten, amfibieën en zoogdieren makkelijk in en uit het water kunnen komen.

Na de aanleg: onderhoud en beheer

- Amfibieën, insecten en planten zullen de poel doorgaans vanzelf koloniseren, zonder menselijke tussenkomst. Het is dus overbodig (en voor amfibieën zelfs wettelijk verboden) om dieren of planten toe te voegen.
- Zorg er vooral voor dat er geen vissen in de poel terechtkomen. Zij vormen een bedreiging voor larven van salamanders en jonge kikkers, doordat ze deze opeten.
- Om de poel in goede conditie te houden, verwijder je jaarlijks jonge aanwas van elzen en wilgen en maai je regelmatig de oevers.
- Het onderhoud van de poel zelf hangt af van de grootte, maar gemiddeld is één keer per zes jaar voldoende. Voer onderhoud bij voorkeur gefaseerd uit: bijvoorbeeld het ene jaar de oostkant en het jaar daarna de westkant. Zo blijft een deel van de waardevolle noordoever altijd behouden.
- De beste periode voor onderhoudswerkzaamheden is tussen begin september en half oktober. In deze tijd van het jaar zijn er weinig tot geen amfibieën in het water actief.

Meer weten?

Zie www.boerennatuurveluwe.nl / www.boerennatuurutrechtoost.nl of neem contact op met je veldcoördinator.

Versie 1.0 - oktober 2025